

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองทุ่ม อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ผู้ศึกษาได้สรุปผลการศึกษาตามลำดับดังนี้

1. คำถามในการศึกษา
2. วัตถุประสงค์ในการศึกษา
3. ขอบเขตการศึกษา
4. สรุปผลการศึกษา
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ

คำถามการศึกษา

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองทุ่ม อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับใด
2. ข้อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองทุ่ม อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม มีอะไรบ้าง

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองทุ่ม อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองทุ่ม อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

ขอบเขตของการศึกษา

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองทุ่ม อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ที่เป็นหัวหน้าครัวเรือน

จำนวน 1,024 คน (สำนักทะเบียนท้องถิ่น อำเภอลำปาง จังหวัดมหาสารคาม ณ วันที่ 2 พฤศจิกายน 2552) จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 288 คน

2. พื้นที่ ได้แก่ เขตการปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองทุ่ม อำเภอลำปาง จังหวัดมหาสารคาม

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา คือแนวคิดของ Edward Demming ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันว่าเป็นทฤษฎีแห่งความสำเร็จ สามารถเรียกได้อีกอย่างหนึ่งว่า วงจร Demming ประกอบด้วย (ออนไลน์. http://www.yt.ac.th/thesis/r_somnuek/abstract.doc. 6 พฤศจิกายน 2552)

3.1 Plan หมายถึง การวางแผน

3.2 Do หมายถึง การปฏิบัติ

3.3 Check หมายถึง การประเมิน

3.4 Act หมายถึง การปรับปรุง

สรุปผลการศึกษา

จากผลการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองทุ่ม อำเภอลำปาง จังหวัดมหาสารคาม ปรากฏผลดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองทุ่ม อำเภอลำปาง จังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับใด

จากผลการศึกษาพบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองทุ่ม อำเภอลำปาง จังหวัดมหาสารคาม ประชาชนมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.96$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่าการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือด้านการปฏิบัติ ($\bar{X} = 3.28$) รองลงมาคือด้านการวางแผน ($\bar{X} = 3.15$) รองลงมาคือด้านการประเมิน ($\bar{X} = 2.94$) การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย 1 ด้าน คือ ด้านการปรับปรุง ($\bar{X} = 2.48$)

2. ข้อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองทุ่ม อำเภอลำปาง จังหวัดมหาสารคาม มีอะไรบ้าง

จากผลการศึกษาพบว่าข้อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองทุ่ม อำเภอลำปาง จังหวัดมหาสารคาม แยกเป็นรายด้าน ได้ดังนี้

ด้านที่ 1 การวางแผน

1. ควรมีการประชาสัมพันธ์การกำหนดขั้นตอน
2. การวางแผนและการจัดทำแผนพัฒนาสามปีให้กับประชาชนในพื้นที่ให้ทราบอย่างทั่วถึง
3. ควรให้ความรู้กับประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี
4. การจัดทำแผนพัฒนาสามปีขาดการวางแผนในการลงพื้นที่ทำให้ประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการวางแผนเท่าที่ควร
5. ระยะเวลาในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีไม่เหมาะสม

ด้านที่ 2 การปฏิบัติ

1. โครงการที่นำมาปฏิบัติไม่ได้มาจากความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง
2. ประชาชนไม่ให้ความสำคัญในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีเท่าที่ควร
3. ขาดการประชาสัมพันธ์ในวันที่ลงพื้นที่ทำให้ประชาชนไม่ทราบว่ามีการจัดทำแผนพัฒนาสามปี
4. การปฏิบัติตามแผนพัฒนาสามปีส่วนมากมาจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลประชาชนไม่ได้คัดเลือกเอง
5. ควรมีการอบรมให้ความรู้ในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ประชาชนจะได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนพัฒนาสามปีเป็นบางคน

ด้านที่ 3 การประเมิน

1. แผนพัฒนายังไม่สามารถแก้ไขปัญหาความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง
2. ควรเผยแพร่ร่างแผนพัฒนาสามปีให้ประชาชนได้ศึกษาก่อนที่จะมีการลงพื้นที่
3. อบต. ควรมีการประสานงานชุมชนในการร่วมประเมินทั้งก่อนระหว่างดำเนินการและหลังดำเนินการ
4. ควรมีการใช้เครื่องมือมาให้ประชาชนในการประเมิน เช่น แบบสอบถาม
5. ควรมีประเมินการปฏิบัติตามแผนพัฒนาสามปีว่าตรงกับความต้องการของประชาชนหรือไม่

ด้านที่ 4 การปรับปรุง

1. ควรประชาสัมพันธ์ ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอวิธีการปรับปรุงแผนพัฒนาสามปีอย่างทั่วถึง
2. เจ้าหน้าที่ต้องปฏิบัติงานเชิงรุกโดยร่วมสำรวจแผนพัฒนากับประชาชนด้วย
3. ควรปรับปรุง รายละเอียดของโครงการ ที่บรรจุลงในแผนพัฒนาสามปีให้เหมาะสมกับความต้องการของประชาชน
4. เจ้าหน้าที่ควรเผยแพร่การปรับปรุงแผนพัฒนาสามปีในแต่ละปีให้กับประชาชนในชุมชนทราบด้วย

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองทุ่ม อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง ผู้ศึกษาได้นำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองทุ่ม อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง อยู่ในระดับใด

ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองทุ่ม อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่าการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน และการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย 1 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการปฏิบัติ ด้านการวางแผน ด้านการประเมิน และด้านการปรับปรุง ซึ่งผลการศึกษาเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว องค์การบริหารส่วนตำบลหนองทุ่ม อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง ยังขาดการประชาสัมพันธ์อำนาจหน้าที่และการบริหารงานที่ทั่วถึงจึงทำให้ประชาชนไม่เข้าใจเท่าที่ควร เช่น ด้านการวางแผน การเข้าร่วมประชุมเพื่อรับฟังวัตถุประสงค์ในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี การมีส่วนร่วมในวิธีการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาสามปี เป็นต้น ด้านการปฏิบัติ การเข้าร่วมประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี การมีส่วนร่วมในการเสนอโครงการ ที่ต้องการให้บรรจุลงในแผนพัฒนาสามปี เป็นต้น ด้านการประเมิน การมีส่วนร่วมในการเสนอแนวทาง การดำเนินการตามแผนพัฒนาสามปี ให้ตรงกับความต้องการที่เกิดขึ้นในชุมชน การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบระหว่างดำเนินการตามแผนพัฒนาสามปี เป็นต้น ด้านการปรับปรุง การมีส่วนร่วมในการ

ปรับปรุงแนวทาง การกำหนดนโยบายในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี การมีส่วนร่วมในการปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานตามโครงการที่อยู่ในแผนพัฒนาสามปี เป็นต้น จึงทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองทุ่ม อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของขนิษฐา ศรีนนท์ (2544 : 89-91) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาเทศบาลนครนนทบุรี พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาเทศบาลนครนนทบุรี อยู่ในระดับปานกลางและสอดคล้องกับงานศึกษาของรามิต พัฒนมงคลเชษฐ (2545 : 73-75) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลปากแพรก อำเภอมือฉ่างกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจและมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลปากแพรกอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานศึกษาของวราพร สื่อสกุล (2547 : 98-101) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนของเทศบาลตำบลในด้านการเตรียมการจัดทำแผน ด้านการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล การคัดเลือกและจัดลำดับความสำคัญของปัญหา การกำหนดจุดหมายและแนวทางการพัฒนาระยะยาว การกำหนดวัตถุประสงค์ของแผนงานและโครงการ การจัดทำร่างแผนพัฒนา และการอนุมัติและประกาศใช้ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานศึกษาของปรีนดา ถิรศิลาเวทย์ (2550 : 108-112) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการวางแผนพัฒนาเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอมือฉ่างมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่าการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการวางแผนพัฒนาเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอมือฉ่างมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน

2. ผลการศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองทุ่ม อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

เนื่องจากประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองทุ่ม อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม อาจจะยังไม่ทราบอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเท่าที่ควร ประชาชนจึงได้มีข้อเสนอแนะ ในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองทุ่ม อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ดังนี้

ด้านการวางแผน พบว่าควรมีการประชาสัมพันธ์การกำหนดขั้นตอน การวางแผนและการจัดทำแผนพัฒนาสามปีให้กับประชาชนในพื้นที่ให้ทราบอย่างทั่วถึง ควรให้ความรู้กับประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี การจัดทำแผนพัฒนาสามปีขาดการวางแผนในการลงพื้นที่ทำให้ประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการวางแผนเท่าที่ควร

ด้านการปฏิบัติ พบว่าโครงการที่นำมาปฏิบัติไม่ได้มาจากความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ประชาชนไม่ให้ความสำคัญในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีเท่าที่ควร อบต. หนองทุ่ม ขาดการประชาสัมพันธ์ในวันที่ลงพื้นที่ทำให้ประชาชนไม่ทราบว่ามีการจัดทำแผนพัฒนาสามปี เป็นต้น

ด้านการประเมิน พบว่า แผนพัฒนายังไม่สามารถแก้ไขปัญหาความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง อบต. หนองทุ่ม ควรเผยแพร่ร่างแผนพัฒนาสามปีให้ประชาชนได้ศึกษาก่อนที่จะมีการลงพื้นที่และควรมีการประสานงานชุมชนในการร่วมประเมินทั้งก่อนระหว่างดำเนินการและหลังดำเนินการ เป็นต้น

ด้านการปรับปรุง พบว่า ควรประชาสัมพันธ์ ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอวิธีการปรับปรุงแผนพัฒนาสามปีอย่างทั่วถึง เจ้าหน้าที่ต้องปฏิบัติงานเชิงรุกโดยร่วมสำรวจแผนพัฒนา กับประชาชนด้วยและควรปรับปรุง รายละเอียดของโครงการ ที่บรรจุลงในแผนพัฒนาสามปีให้เหมาะสมกับความต้องการของประชาชน เป็นต้น

ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของนิคม บุระพันธ์ (2543 : 74-76) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทของคณะกรรมการ บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในการวางแผนพัฒนาตำบล ในอำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าผู้นำชุมชน ได้แลกเปลี่ยนข่าวสาร เสนอข้อมูลของปัญหาว่ามีปัญหาอะไรเร่งด่วนควรจะทำดำเนินการก่อน ในขณะที่การจัดเวทีชาวบ้านเพื่อรับฟังปัญหาและความต้องการของประชาชนมีน้อยที่ตั้งโครงการและงบประมาณของแต่ละ โครงการ ซึ่งจะต้องมี แผนงานที่จะแก้ไขปัญหาและพัฒนาให้ครอบคลุมในทุกด้าน ให้เป็นไปตามเป้าหมายการพัฒนาตำบลอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของปิยนุช แสงวรุ (2544 : 87-90) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนางาม อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่ามีการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการ กำหนดแนวทางพัฒนาตำบล และสอดคล้องกับงานวิจัยของน้ำทิพย์ เสียงตากล้อง (2544 : 97-99) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลแบบธรรมรัฐ ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา จากการศึกษาพบว่าประชาชน ไม่ค่อยให้ความร่วมมือกับเทศบาลเนื่องจากไม่ได้รับข่าวสารและไม่มีความรู้เรื่องการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาล

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการศึกษาไปใช้

ในการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองทุ่ม อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ผู้ศึกษาได้ข้อมูลข้อเสนอแนะบางประการอาจจะเป็นประโยชน์ต่อองค์การบริหารส่วนตำบลดังนี้

1.1 ด้านการการวางแผน คือ ควรมีการประชาสัมพันธ์การกำหนดขั้นตอนการวางแผนและการจัดทำแผนพัฒนาสามปีให้กับประชาชนในพื้นที่ให้ทราบอย่างทั่วถึง

1.2 ด้านการปฏิบัติ คือ โครงการที่นำมาปฏิบัติไม่ได้มาจากความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ประชาชนไม่ให้ความสำคัญในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีเท่าที่ควร

1.3 ด้านการประเมิน คือ แผนพัฒนายังไม่สามารถแก้ไขปัญหาความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง ควรเผยแพร่ร่างแผนพัฒนาสามปีให้ประชาชนได้ศึกษาก่อนที่จะมีการลงพื้นที่

1.4 ด้านการปรับปรุง คือ ควรประชาสัมพันธ์ ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอวิธีการปรับปรุงแผนพัฒนาสามปีอย่างทั่วถึง เจ้าหน้าที่ต้องปฏิบัติงานเชิงรุกโดยร่วมสำรวจแผนพัฒนากับประชาชนด้วย

2. ข้อเสนอแนะเพื่อศึกษาในคราวต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองทุ่ม อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

2.2 ควรมีการศึกษาปัญหาในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองทุ่ม อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม เพื่อจะได้ทราบปัญหาแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพต่อไป